

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

„Prin putere și forță“...

Sibiu, 20 Martie n.

Intre multe cuvinte frumoase, rostite în zilele din urmă în dieta țării, în cursul discuției asupra tratativelor de pace, purtate din partea domnului ministru - president Stefan Tisza cu fruntașii Românilor, se pot descoperi și unele, cari nu erau tocmai la loc. Intre grăunțele sănatoase, cari aruncate în pământ bun și roditor au să aducă negreșit roada mănoasă, se află, fără îndoială, și puțină pleavă, care trebuie pusă pe aripile vântului, ca să o resfire în toate părțile.

Vom începe cu contele Bethlen István, un bun cunoscător al mișcărilor politice-naționale ale Românilor din statul acesta, din cele mai vechi vremuri până astăzi. Domnul conte, espunând fazele prin cari au trecut aceste mișcări și frământări în curs de două sute de ani, ajunge la concluzia, că programul politic al Românilor din Ungaria și Transilvania e o urmare, un rezultat al acestor mișcări și frământări de două sute de ani, prin urmare, nu e programul lui Stan sau Bran, nu e programul agitatorilor români, ci programul dictat de necesitățile și aspirațiunile unui popor, deci programul poporului român.

Cam acesta era înțelesul vorbelor domnului conte. Și înțelesul vorbelor sale era clar și adevărat. Pentru că așa e. Nu inteligența română a impus poporului nostru programul național român, — cu care noi de altcum nu suntem și n'am fost din capul locului întru toate de acord, — ci poporul însuși l-a reclamat, interesele sale l-au dictat fruntașilor sei.

Până aci ar fi foarte bine, foarte corect și foarte adevărat aceea ce spune contele Bethlen. Contele Bethlen face însă imediat o întorsătură uimi-

toare și ajunge la niște concluzii, cari nu stau de loc în consonanță cu premisele. Spune adică așa, că acest program, pe care-l reprezintă partidul național român, și care este efluxul unei dezvoltări de 200 de ani a Românilor, programul pe care l-au alcătuit factori istorici puternici, l-au alcătuit puterea și forța, — *«numai prin putere și forță poate fi zdrobit»*. Va se zică, nu pe calea înțelegerii, nu pe urma tratativelor, prin schimb de păreri, acceptând guvernul și acordând aceea ce poate fi realizat din programul politic al Românilor se va rezolva chestia română dela noi, ci zdrobind guvernul *cu puterea și cu forța* toate năzuințele și aspirațiunile naționale ale Românilor.

Dar ce alta s'a făcut la noi, de patruzeci de ani, domnule conte Bethlen, decât mereu s'a aplicat puterea și forța în chestia de naționalitate? S'a făcut tot ce numai se putea face din partea guvernului, cari s'au succedat, pentru chestia de naționalitate să fie ștearsă dela suprafață, prin intimidare, prin întemnițare, prin legi de maghiarizare, și totuși rezultatul care e? Tocmai contrariul dela cel dorit și așteptat. Chestia de naționalitate bate astăzi mai cu mare putere decât oricând în trecut la porțile parlamentului ungar și-și cere rezolvarea grabnică. Forța și puterea întrebuițată în trecut n'a slăbit-o deci, ci din contră, a întărit-o și mai mult. Conștiința națională e astăzi atât de dezvoltată la toate popoarele nemaghiare ale patriei noastre, până chiar și la Rutenii cei fără inteligență și fără literatură proprie și la Șvabii din Banat cu inteligență în mare parte maghiarizată, încât astăzi, *cu puterea și cu forța*, chestia de naționalitate nu mai poate fi rezolvată în Ungaria, nici chiar din partea celui mai mare aderent al acestui sistem, din partea baronului Bánffy Dezső,

dacă ar mai trăi. Ea trebuie manuată deci astfel, cum a început actualul guvern să o manueze: căutând se aflu durerile și dorințele popoarelor nemaghiare din patria aceasta, în prima linie ale Românilor, cari după Maghiari sunt poporul cel mai număros în aceasta patrie, și contribuie cu mai mult, în sânge și avere, la susținerea și apărarea statului. Forța și puterea, domnule conte, nu produce nici unde mulțumire, ci numai amărăciune și înversunare; și dacă și s'ar arăta pe o vreme oarecare o anumită liniște în lumea sufletească a celor de limbă nemaghiară pe urma tratării lor după sistemul lui Bánffy, poți fi sigur, că ea ar fi numai aparentă, ar fi toc sub spuză, care la primul moment prielnic ar izbucni cu toată furia, pentru a pune în flăcări tot ce-i stă în cale. Ideea puterii și a forței trebuie deci abandonată cu desăvârșire din politica naționalistă a Maghiarilor, pentru că dacă ea, aplicată cu toată rigoarea în trecut, n'a putut se duce decât la faliment, continuată și în viitor, ea ar duce negreșit la — catastrofă.

Chestia română în dietă.

(Urmare).

Dați-mi voie să cetesce o declarație a lui Eötvös asupra chestiunii de naționalitate (cetește): „Noi pe baza deplinei egalități de drept vrem să ne asigurăm viața constituțională, vrem ca, pe această bază la acordarea drepturilor depline să nu fie deosebire nici de confesiune, nici de naționalitate între cetățenii patriei, vrem ca și aspirațiile de naționalitate ale concetățenilor noștri de altă naționalitate să fie asigurate prin lege, întrucât se vor putea mijloci fără desmembrarea politică și jertfrea independenței țării“.

Acesta e proiectul de rezoluție, citit în ședința camerei din 1861, 6 Iunie, care s'a și luat în dezbateri. Această idee a fost acceptată de Francisc Deák, precum și de Coloman Tisza, care pe vremea aceea făcuse propunerea să fie primită rezoluția

amintită, dar mai târziu a apucat pe altă cale.

Atât Berzeviczy, cât și mai ales contele Apponyi riscă să declare, că își derivă principiile politice dela Eötvös, de unde au învățat că naționalitățile ca individualități nu au nici un drept. Ca să o desmintească aceasta, dați-mi voie să vă ctez din nou din Eötvös (cetește): „Mișcarea naționalităților nu rezultă din vre-o agitație pusă la cale, ci e urmare dezvoltării noastre de până acum, întrucât mișcarea naționalistă are de scop să li se dea naționalităților libertate ca și celorlalți cetățeni. O astfel de mișcare nu poate fi potolită nici prin violență, nici prin concesii promise, ci numai astfel, dacă se vor înlătura piedecile cari s'arjenesc pe cetățeni în exercitarea dreptului, ca să aibă deplină libertate toate naționalitățile“.

Prin urmare binevoiti a nu urma deducției false, cum se explică și art. XLIV din 1868, asupra ideii de stat maghiar. Acesta vorbește despre unitatea politică a națiunii maghiare, ceea ce înseamnă cu totul alta decât unitatea națională a statului maghiar. Precum vedeti încă din 1861 s'a pus baza legilor din 68. Acum vreau să vă arăt, că noi nici nu comitem vre-un păcat mare, când vorbim de națiunea română, pentru că există națiunea română unitară etnică, precum e și națiunea maghiară în acest sens, dar în fărșit există o națiune maghiară unitară în sens politic.

Asupra uniunii eu nu sunt de acord cu contele Tisza, deoarece eu o consider ca pe o lege fundamentală, pe când d-sa afirmă, contrar articolului de lege XXX din 1868, că așa ceva nu se recunoaște. Dar să-i zicem în sfârșit că-i lege.

Cunoașteți precedentele uniunii și de luptă au dus contra ei Români, temându-și naționalitatea. Referitor la aceasta trebuie să amintesc pe Francisc Deák, care a avut păcatul să-i liniștească pe Români, promițându-le că prin uniunea proiectată nu vor pierde nimic din drepturile naționale. Pe vremea aceea nimeni nu s'a scandalizat, nici statul nu și-a pierdut prestigiu prin declarația acelu mare bărbat de stat, că drepturile naționale ale Românilor vor fi respectate.

Despre desbaterea asupra uniunii Francisc Deák a scris un studiu, din care să vă ctez numai atât (Cetește două pasagi din Deák, prin cari se asigură naționalitățile din Ardeal, că prin uniune nu vor

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

Recenziunea cărților: 1. *Animale de casă*. 2. *Din grădina zoologică*. 3. *Preumbări prin lume*. Europa. 4. *Preumbări prin lume*. Americile și Oceania.

1. Animalele de casă.

În această carte se află în chip frumos desemnat: calul, vaca, măța, cănele, oaia, capra, porcul, cocoșul și găina. A nume, la fiecare din aceste animale e scrisă câte o poezioară scurtă, prin care se descrie vre o însușire oarecare. Poeziile scrise sunt ușoare, potrivite spiritului copilului. Răsfoind această carte, copilul face intuițiunea acelor animale, ajunge la înțelegerea că trebuie să fie cu iubire, cu milă către animale și să le fie recunoscător pentru serviciile lor; an malele încă sunt recunosătoarele omului, și ele își arată iubirea, încrederea, alipirea și credința lor. Răsfoind carticica aceste, în inima copilului se dezvoltă sentimentul datorității de a se îngriji de ele dându-le nutreământul, gădăpostul și curățenia de lipsă, îngrijindu-se și de sănătatea lor.

Cartea aceasta e de valoare educativă destul de însemnată, pentru că dezvoltă interes simpatie față de animalele de casă, promovând astfel și cultura inimei.

E potrivită pentru elevi din cursul de toate zilele al școlii populare, și anume pentru copiii de 6-9 ani de ambele sexe atât pentru cei de pe sate, cât și pentru cei dela orașe.

Ar mai trebui să cuprindă cel puțin și rața și gășca.

Se poate întrebuița și de învățător la învățământul intuitiv.

2. Din grădina zoologică.

În această carte sunt desemnate în chip frumos leul, elefantul, ursul, lupul, tigru, hiena, maimuța, girafa, zebra, dromedarul, mistretul, vulpea, pelicanul, vulturul și struțul, aflându-se și aici la fiecare animal câte o poezioară scurtă, ușor de înțeles, prin care li descrie unele însușiri.

Ar fi de folos dacă ar conține chipul mai multor animale, a căror cunoaștere ar fi earăși de lipsă.

Această carte încă e potrivită. Copilul răsfoind-o face intuițiunea acelor animale, dezvoltându-se într'insul interesul de a cunoaște cât de amănunțit animalele și modul lor de viață. Cu un cuvânt dezvoltă dorința, interesul de a se ocupa, spre a cunoaște cât mai mult și cât mai în detaliat regnul animalelor.

Cartea e lucrată estetic, atât exteriorul, cât și interiorul.

E potrivită pentru copiii din cursul de toate zilele al școlii populare, și a-

nume pentru copiii de 6-9 ani, de ambele sexe, atât pentru cei de pe sate cât și pentru cei dela orașe. O poate întrebuița și învățătorul la învățământul intuitiv.

3. Preumbări prin lume. Europa.

Cartea aceasta cuprinde mapa fiecărui țări mai însemnată din Europa, desemnată fiind emblema, steagul și marca poștală, chipuri de militari, dimpreună cu mai multe alte chipuri, ce ne arată obiceiuri, ori ocupațiuni mai de frunte ale locuitorilor precum și alte chipuri cari ne arată anumite părți din țară, zidiri mai însemnate, biserici și monumente. Ear pe lângă aceste arătate în mapă, aflăm făcute descrieri despre fiecare țară.

Ne face să călătorim. Dacă nu în realitate, apoi cu fantasia.

Făcând preumbări ne descrie țări, localități, ținuturi, locuitori, obiceiuri; ne face descrieri istorice și din istoria naturală toate în mod plăcut, pe scurt și cuprinzător. Dezvoltând sentimentul spre tot ce e bine și frumos, contribuie la vobilitarea sufletului.

Aici descrie vitejia de soldat, aici hărnicia în lucru, aici costumele frumos lucrate. Descrie mai departe dibăcia locuitorilor în economia de câmp și în economia casnică. Într'alt loc laudă însușirea frumoasă ce o au Germanii spre muzică, precum și activitatea externă a Englezilor pe terenul industrial. Descrie sunt toate a-

ceste însușiri în mod atrăgător, ca să poată servi de exemplu celui ce cetește cartea.

Ici, colo prezentându-ți spectacole diferite, te face să înțelegi deosebirea între frumos și urât, între ceva înălțător și disjositor. Dăm altă dată de modele de popoare în ce privește curățenia și hărnicia. Inimă bună, ospitalitatea asemenea sunt descrise în mod plăcut.

Ni se prezintă și momente din viața religioasă a cutărui popor. Toate sunt descrise în stil ușor. Atât fondul cât și forma — încât poate fi vorba despre aceste — sunt corăspunzătoare.

Sunt însă unele cuvinte mai greu de priceput pentru copii, ca: celebrități, serenade, aspect etc. În locul astorfel de cuvinte să fie scrise altele, populare, ca ori și care copil să le înțeleagă.

Greșeli însemnate sunt făcute în ortografie. Se vede că cartea a fost scrisă cu ortografia veche. Obvin astfel de cuvinte scrise ca: perechi, în loc de părechi, grâne, Au, după, orecerea, București, șoe (în loc de sale) se, scii, tutulor, păriul, aneși, d'ole în loc de d-tale, domnesce, văduf, vera, stâncle, d'ile, liniscit, scie, către cinci-deci, sciv, p'lea, pesci, că'etori, dicătorea, locuesci, părăsesci, privesee, esci, crescutul, d'ioa, retăcit, brândă, primesci, d'ără, să l'ascept, privelesce, d'ecă, spatele vostru. Pretutindeni folosește în loc de ște, și, numai see, scii, ear în loc de ea folosește tot e.

pierde nimic din drepturile lor naționale). Urmează să se înfăptuiască uniunea, dar parlamentul reunit află de bine, în baza art. VII (§ 5) din 1847/48, să mențină, respective să alcătuiască legi nouă, speciale pentru Ardeal. Atunci două cazuri puteau obveni:

Un caz ar fi, când legile speciale menținute pentru Ardeal n'ar cuprinde principiul fundamental al vechiului drept public al Ardealului, după care statul acolo se compune din cele 3 națiuni politice deosebite, ci numai viața politică a acestor 3 națiuni ar fi privită de încetată. În cazul acesta e de prisos să creăm o a patra națiune deosebită: căci neavând nici o națiune drepturi politice speciale, nici națiunea română nu poate pretinde astfel de drepturi. Iar pretenziunile juste curat naționale, trebuie să le încuviunăm egal cu a celorlalte naționalități.

Al doilea caz ar fi, când s'ar menține cele 3 națiuni politice în Ardeal cu drepturile lor politice speciale. În cazul acesta cred, că e echitabil și just, ca și Români să fie priviți de națiune, ca și ceilalți.

Cu un cuvânt egala îndreptățirea deplină nu se poate refuza Românilor, și decât aceasta mai mult nu pot dori nici ei.

Din aceste se poate vedea că activitatea, aspirațiile, lupta noastră are o bază istorică și legală și că întotdeauna am ținut la constituțiunea statului ungar. E ciudat și singur faptul, că un prim ministru dorește să pătrundă mai adânc această chestie, și dăvoastră îl calificați de un păcat, de o trădare de patrie.

Au urmat apoi evenimentele din 68, caracteristice pentru acele vremi. E curios, că punctul de vedere al comisiei delegate atunci cu studierea chestiei de naționalitate conglănuia în esență aproape deplin cu proiectul de lege înaintat de Alexandru Mocioni și tovarășii lui, care proiect foarte natural se deosebește de actuala lege de naționalitate.

Comisia de atunci a evitat să definească teoria națiunii politice, din ce au rezultat apoi multele interpretări rele și abuzuri. Francisc Deák a elaborat proiectele de legi.

Voiu ceti numai câteva dispoziții mai esențiale. Despre sârbi și români a elaborat un proiect de lege deosebit, care în rezumat cuprinde următoarele: „În Ungaria sunt următoarele popoare istorice indigene: Maghiari, Români, Sârbi, Slovaci, Ruși și Germani, cari se recunosc de națiuni indigene egal îndreptățite, cărora li se asigură în legea fundamentală egala îndreptățire politică, a limbii și naționalității lor, în cadrele unității politice și integrității statului.”

On, cameră! Atrag atențiunea celor cari se interesează, asupra acestui punct. Din discursul lui Eötvös, ținut în cursul dezbaterii acestui proiect, se poate convinge fiecare, că contele Apponyi, cum afirmă, ar fi putut deduce ideea statului național unitar din cuvintele lui Eötvös. Acesta s'a declarat contra proiectului, chiar pentru că dispozițiile privitoare la limbă stabileau de limbă oficială în toate ținuturile limba majorității, prin ce se dă posibilitatea la nedreptățirea minorităților. Din contră, el nu s'a scandalizat, ca la forurile administrative și judecătorești mai inferioare să fie recunoscute de oficiale limbile minorităților.

Oratorul amintește față cu atitudinea perhoreșcătoare a opoziției de azi, proiectul de constituție elaborat în 1862 în Turin de însuși Ludovic Kossuth, pentru care proiect,

dacă oratorul l-ar prezenta camerei, desigur l-ar arunca cu petri. Ludovic Kossuth s'a lăudat chiar cu acest proiect, și a murit fără ca să-l retragă. Dați-mi voce să l cetese întreg.

Oratorul cetește acest proiect, al lui Ludovic Kossuth, care conglănuiește cu memoriul comit. maghiar din Turin publicat în 15 Septembrie 1860. În acest proiect, pe care Kossuth l-a declarat de cea mai fierbinte dorință a lui și cel mai sincer sfat ce-l dă conaționalilor săi, se recunosc cele mai largi drepturi naționale națiunilor nemaghiare, privitor la limba oficială în comitate și în comitate, la limba de instrucție în școli, și chiar și întrebuintarea oricărui limbi din țară în debaterile camerei.

Oratorul amintește apoi de proiectul confederației dunărene, în care se promitea Ardealului autonomia și independența deplină sub suzeranitatea Ungariei.

Din dezvoltarea istorică se poate vedea, că programul nostru a fost cunoscut antecesorilor dvoastră și opiniei publice maghiare și nime nu s'a indignat, că dorim să-l realizăm cu mijloace legale — ceea ce contele Bethlen a uitat însă să spună în discursul său.

Proiectul constituțional ce l-am cetit a fost al genialului Ludovic Kossuth, dar dvoastră spuneți, că aceasta a fost o idee fixă a lui și a sulevat ideea confederației dunărene în ura lui față de Austria. Întrădănesc însă să mă provoc încă la o altă împrejurare, care nu-i chiar pe placul celor din partidul independențist. Aci e programul, care l-a elaborat Alexandru Mocioni împreună cu bărbați nu chiar mici, cum a fost Daniil Irányi, Ernest Simonyi, Kállay și Madarász, bărbații conducători de atunci ai partidului independențist. Acest program a fost publicat în acel timp în „Correspondența Slave”, de unde l-a luat apoi „Magyar Ujság”. A fost cunoscut atunci acest program tuturor, dar nu s'au ocupat multă vreme cu el, căci după cum a spus Ludovic Mocsary, partidul independențist a părăsit curând steagul, care l-a desfășurat în numele egalității, libertății și frățietății între națiuni, și au devenit și mai șovinști decât chiar Coloman Tisza.

On, cameră! În cartea lui Oszkár Jászai intitulată: „A nemzet államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés”, se poate ceti:

1. §. În Ungaria trăiesc următoarele națiuni istorice și înățătenite: Maghiari, Români, Sârbi, Slovaci, Rușeni și Germani. Toate aceste rase de popoare sunt egale în fața legii. Actuala lege fundamentală normeză egalitatea politică a naționalităților și limbilor cu menținerea neștirbită a unității politice și a integrității teritoriale a regatului.

În actele oficiale se înțeleg sub numirea comună „Ungaria” (peuple hongrois) toate naționalitățile locuitoare în Ungaria. Numirea aceasta de „ungar” (hongrois) se va întrebuinta, pentru că nu cumva naționalitatea maghiară (magyare) să tragă un folos sau să-i deducă o înflăcă deosebită. (Așa e! în centru).

2. În comitate, comune și orașe acele naționalități sunt privite de stăpânitoare, cari sunt în majoritate absolută sau relativă.

Acest citat învederează că acei mari independențisti, cari erau fala partidului independențist, n'au fost atât de fuduli, cum sunt urmașii lor, partidul independențist de azi, care și-a înscris pe steag democrația și cu toate aceste auzim cu regret, dacă mi-aduc bine

aminte din gura deputatului Hédervary Lehel, că ordinațiunea lui Hieronymi și ezi e în vigoare. Rușinati am trebuit să ascultăm apărarea contelui Stefan Tisza, că această ordinațiune e numai pe hârtie. Regret foarte mult, că acela care a pornit în luptă cu numele sfânt al democrației zice, că cele mai sfinte drepturi: intrunirea, asocierea, gruparea într'un partid politic depinde dela o simplă ordinațiune ministerială, că o ordinațiune ministerială e suficientă, pentru că să fie șterse popoare, organizațiuni politice.

On, cameră! Această ne jigăește. Desfășurând istoria programului nostru am arătat, că noi, ca partid național român, totdeauna am existat și am luptat când în alianță cu partidul deakist, când cu cel independentist.

Sunt dator să amintesc, că noi când am desfășurat drapelul, ca niște oameni noi am cerut îndrumări și ni s'a dat sfatul să anunțăm oficial constituțiunea partidului, ceea ce am și făcut. Președintele partidului liberal de pe atunci, baronul Frideric Podmaniczky, a și luat la cunoștință; dar membrii coaliției de mai târziu au negat existența noastră, până când odată fostului prim-ministru dlui Wekerle într'un discurs i-a scăpat declarația în parlament: cogito ergo sum. Va să zică noi suntem aci și existăm ca partid, să sprijinim constituțiunea, ceea ce dl Francisc Kossuth probabil a uitat. E de prisos să mai afirm existența noastră astăzi, când statul s'a desbrăcat de formulele învechite și n'ar mai trebui să cerem atestare de moralitate dela partide. Democrației se împacă cu noi, numai partidul popular nu ne acceptează.

În astfel de împrejurări, onor. cameră, mă mir că toți deputații opoziționali atacă pe dl prim ministru mai ales pe tema că a stat de vorbă cu noi. Noi nu ne arogăm atata însemnătate, dar poate vedea ori și cine că milioanele de Români trebuie să-și aibă reprezentanții lor. Deaceia a tratat și contele Tisza cu noi, pentru că a știut că prin noi vorbește cu poporul.

După acestea voi explica pe scurt, de ce nu suntem noi mulțumiți cu răspunsul contelui Tisza. — Au fost relevate mai cu seamă două postulate politice: să se garanteze, că în părțile locuite de Români se vor trimite funcționari români, și că în mai multe circumscripții vor fi alegătorii români în majoritate. Noi nu cerem mandate, ci cerem dreptate: să fim împărțiți astfel, după cum avem poziția geografică. Nu pretindem să fim favorizați în toate locurile, dar atât s'a constatat că nouă împărțire a circumscripțiilor ne îngrădește pe noi în favoarea centrelor maghiare și a secuilor. Noi cerem, după cum a spus și colegul Déry, să ni se păstreze numai poziția noastră naturală.

Că noi nu suntem mulțumiți cu noua lege electorală, să-mi permită opoziția constatarea, că numai dela această tribună s'a protestat. (Alex. Giesswein: Nu-i adevărat!) Înțeleg opoziția unitară, căreia Mária Ta nu ești membru. Opoziția unitară nu a luat parte la discuție, numai noi am declarat și declarăm, că suntem nemulțumiți și cerem o lege electorală democratică, despre care am și prezentat un proiect contelui Tisza. Deci pe această temă nu putem fi ponegriți înaintea poporului nostru.

Această chestiune e cu atât mai importantă, că stă în legătură cu modificarea programului nostru. Dacă ni se asigură influența și afirmarea politică, așa cum o cerem, atunci bineînțeles poate fi vorba și de modificarea programului. Noi i-am spus-o

dece mai luminați pot ajunge la bunăstare. Ear prin descrierile interesante din studiul istoriei naturale, dă cetitorului o mulțime de cunoștințe nouă, contribuind și la dezvoltarea inteligenței. Cu un cuvânt acele descrieri îi servesc toate spre înmulțirea cunoștințelor folositoare pentru viață.

Cartea aceasta servește atât spre cultivarea minții, cât și a inimii.

Și în cartea de față mai obvine câte un cuvânt prea greu de înțeles pentru copii, precum: obscuritate, accidental, care ar trebui înlocuite cu altele.

Sunt apoi și greșeli ortografice și greșeli de tipar: esci, privelisci, excursiune în loc de excursiune, enomi în loc de enormi, vęd, fontenă, sēpii, pusei, pasciuni, musce, ascēptă, căinii, sēle, creșce etc. La o nouă ediție trebuie scrise după ortografia mai nouă.

Abstrăgând dela greșelile ortografice respective de tipar, valoarea educativă a acestei cărți nu o pot nega.

E potrivit să nu numai pentru elevii școlii populare de 9—12 ani, ci și pentru cei de 12—15 ani, de ambele sexe, atât pentru copii de pe sate, cât și pentru cei dela orașe.

Buninginea, în 14/17 Iulie 1912.

Vasilie Oniciu
inv. gr.-or. rom.

aceasta sincer dlui ministru președinte, care admite punctul nostru de vedere. Pentru că natural, nu puteam să cedăm în cazul când ni s'ar fi creat o situație mai rea, ca cea de azi. (Va urma.)

Revistă politică.

Austro-Ungaria.

Tratativele. Domnul Dr. Iuliu Maniu fost deputat dietal și unul dintre membrii comitetului național român, cari au pertractat cu contele Ștefan Tisza în chestia înțelegerii, a publicat în numărul de Miercuri al ziarului „Pester Lloyd” un important articol, în care înșiră motivele eguării tratativelor. Arată că în felul cum se cerea să facă Români împăcarea, s'ar fi creat o situație rușinoasă pentru comitetul și partidul național, pentru că o astfel de pace în samna — capitulare.

Intervenție diplomatică a cerut eri, Joi, deputatul Sággy, în interpelarea pe care a adresat-o în dietă guvernului, în chestia meetingului convocat din partea ligii culturale pe 29 Martie n. e. la București. meeting, a cărui ordine de zi o formează: tratativele Românilor cu contele Tisza și legea electorală ungară, deci chestii cari privesc un stat străin pentru România.

Budgetul. Tot eri, Joi, a prezentat domnul ministru de finanțe budgetul anului 1914/15 cu cheltuieli ordinare de 1887 milioane, venite ordinare 1953 milioane, adoi cheltuieli extraordinare 385 milioane, venite extraordinare 310 milioane. Sporiul cheltuielilor pentru armată face 55 milioane.

România.

Ministerii noui. Guvernul român se ocupă serios cu gândul să înființeze două ministere noui: al sănătății publice, apoi al poștelor, telegrafelor și telefoanelor. Se vor mai înființa și trei subsecretariate de stat, la interne, la culte și la finanțe.

Activitatea parlamentului. În senatul român s'a continuat până Marți discuția asupra proiectului de adresă, iar în cameră s'a terminat eri discuția asupra revizuirii constituției. S'au rostit multe vorbiri frumoase, pentru și contra. Zărele din București, primite astăzi, ne spun, că s'ar fi început tratative între guvern și frunțașii partidului conservator, care e contra revizuirii, pentru a se ajunge la o înțelegere, ca revizuirea să se facă cu consentimentul tuturor și spre mulțumirea tuturor.

Străinătate.

Revizuirea constituției sârbești. Principele Alexandru, moștenitorul de tron al Sârbiei, va lua în căsătorie pe una din fiicele țarului Rusiei, care însă și-a exprimat dorința, ca totuși să fie asigurat tronul Sârbiei pe seama viitorului său ginere, prin revizuirea constituției sârbești. Asume, când a renunțat principele George la tronul Sârbiei, dreptul principelui Alexandru la tronul sârbesc n'a fost recunoscut de marea adunare națională, ci numai de camera ordinară. După ce se vor face aceste forme legale, pe celea revizuirii constituției, va urma căsătoria principelui Alexandru cu una din fiicele țarului. Prin căsătoria aceasta, și prin căsătoria principelui Carol al României cu o altă fiică a țarului, întră în legături strânse curtea din Belgrad cu cea din București. E vorba de altcum și de retragerea regelui Petru și proclamarea principelui Alexandru de rege al Sârbiei, fiind actualul rege cam bolnăvicios.

Rusia neoficioasă. Din Petersburg s'a comunicat, cumcă acolo s'a ținut Duminecă o mare intrunire, la care au participat multe mii de oameni și în care mai mulți naționaliști ruși au pronunțat discursuri violente în contra Austro-Ungariei, care a fost atacată pe tema ultimelor procese, pornite în contra Rutenilor. A vorbit contele Bobrincki, care a făcut o dare de seamă amănunțită despre călătoria sa prin Ungaria, și a arătat miseriile pe cari le întâmpina Rutenii din Ungaria. A spus, că cei implicați în procesul din Sighetul Marmăției sunt oameni nevinovați, și a făcut apel la societatea rusă, să sară întru ajutorul fraților prigoniți. Au vorbit și alții, tot în acest înțeles, iar studenții au cântat cântece naționale și au făcut demonstrațiuni în contra Austro-Ungariei.

Inarmările Rusiei. Se anunță, că Sămbătă s'a ținut în Petersburg o conferință secretă, la care au participat toți ministrii și toți șefii partidelor politice din Rusia, cu excepția șefului partidului muncitorilor. Primul-ministru Goremkin a supus aprobării conferinței planul, după care se fac înarmările în Rusia și a dat răspunsuri la mai

Abstrăgând dela aceste greșeli ortografice sau poate de tipar, din motivele mai înainte scrise, cartea aceasta e de valoare educativă însemnată, pentru că pe lângă că promovează dezvoltarea spirituală, contribuie în grad mare și la cultura inimii celui ce o cetește.

E potrivit pentru copiii de cursul de toate zilele al școlii populare, și anume pentru copiii de 9—12 ani de ambele sexe. Cu mare folos o pot ceti și copiii de 12—15 ani. O pot întrebuinta spre cetit atât copiii de pe sate, cât și cei dela orașe.

La o nouă ediție trebuie negreșit îndreptate greșelile ortografice, aplicând cea mai nouă ortografie statorită și înlocuind unele cuvinte mai greu de înțeles cu altele populare, că altcum cu astfel de ortografie cartea abia ar putea fi pusă în mâna copiilor.

4. Preumblări prin lume. Americile și Oceanica.

Această carte cuprinde mapa celor mai însemnate state din America de nord, — centrală — și sudică și din Oceanica, cu emblema, steagul și marca poștală a statului și chipuri de locuitori autohtoni. Afară de acestea mai sunt chipuri, cari ne arată obiceiuri, ocupațiuni mai de frunte ale locuitorilor, anumite părți din țară, zidiri mai însemnate, biserică și monumente.

La fie care stat face descrieri geografice, și din studiul Ist. nat., pe lângă a-

cestea descriind și întâmplările istorice mai însemnate. Toate scrise pe scurt și interesant.

Ne fac cunoscute popoarele săbatice autohtone și modul lor de viață, despre care cetind, ne face să despretuim viața lor, înțelegând tot odată deosebirea cea mare între oamenii civilizați și între oamenii sălbatici. Ni se prezintă tipuri de popoare, cari duc o viață dură, dar sunt răbdători și fără pretenții.

Găsim în această carte descrieri interesante despre însușirile fizice ale anumitor ținuturi ori localități.

Cât de pe scurt sunt făcute descrierile, cetitorului i se arată că popoarele ne-civilizate — în lipsa de știință — au ajuns a fi subjugate de tot și se prăpădesc din ce în ce, pe când popoarele culte ajung tot mai la putere, tot la mai multă stăpânire.

Prin descrierile făcute, deși scurte, face să înțelegă cetitorul cât e de mare deosebirea între un popor luminat și un popor fără de nici o cultură. Ni se arată destul de viu cum înaintează un popor cu carte și învățătură, prezentându-ne tot odată și starea miseră a acelor popoare, cari nu au știință, ori nu răvnesc spre a se cultiva.

Face pe cetitor luător aminte, deși nu în mod direct, că datorința fiecărui individ e a se strădui să învețe cât mai multă carte, căci din pildele arătate numai cei cu carte

multe întrebări ce i s'au adresat. Ministrul de finanțe a arătat apoi, care e situația financiară a țării, voină să convingă pe cei din conferență, că Rusia poate suporta cheltuielile înarmării. Ceice au participat la conferență au trebuit să se oblige pe cuvânt de onoare, că vor păstra discrețiune asupra chestiunilor discutate în conferență, iar de aici să poată deduce, că a fost vorba de lucruri mari și de extremă importanță în conferența aceea.

Tratatul de pace sârbo-turc.

S'a publicat zilele trecute textul tratatului de pace legat între Sârbia și Turcia. Din cuprinsul tratatului vedem, că pe seama Turcilor, cari au ajuns sub domnie sârbească, au fost asigurate toate drepturile și libertățile politice-naționale. Turcii rămân stăpâni neconturbăți de nimeni ai bisericilor lor, ai școlilor lor, ai tuturor instituțiilor lor culturale, iar cimitiriele lor vor fi respectate de Sârbi. Punctul din tratat, referitor la drepturile Turcilor, sună astfel:

„Guvernul sârb recunoaște supușilor sârbi muzulmani din teritoriile cedate aceleași drepturi civile și politice, ca cele recunoscute celorlalți sârbi aparținând altor culturi. Se vor bucura de libertatea practică a cultului. Numele sultanului va fi pronunțat în rugăciunile publice. Nu se va pune nici o piedecă în raporturile dintre comunități și particularii muzulmani în raporturile lor cu sefi spirituali, cari vor depinde de șeful islam din Constantinopol în toate materiile definite de tratat. Numele muftiului șef are loc după tratatul turco-grec. Sentințele date de muftii vor fi puse în execuțiune de către autoritățile sârbe competente. Pentru succesiuni, părțile interesate vor putea avea recurs la muftiu, în calitate de arbitru. Se va admite recursul la tribunale. Școlile private ale muzulmanilor vor fi recunoscute. Învățământul se va face în limba turcă, în conformitate cu programul oficial. Muftiul șef va putea inspecta școlile. Mormântul lui Murad de la Cosovo va fi menținut și respectat. Terenul va fi neexpropriabil. Cimitiriele vor fi respectate.”

Se mai spune în tratat, că moștele turcești nu pot fi prefăcute în biserici creștine.

Merită toată recunoștința guvernul sârbesc pentru liberalitatea arătată față de Turci. Și ne gândim, că Turcii din Sârbia sunt un popor *cucerit*, pe când în alte țări creștine, alte popoare creștine, *autohtone*, decând se luptă pentru dobândirea astorfel de drepturi și libertăți, și totuși nu pot ajunge în posesiunea lor!

NOUȚĂȚI.

Gălăgie în biserică. Din Berlin se scrie: Biserica sf. Paul din suburbiul Meabit al Berlinului a fost Dumineca trecută teatrul unei mari gălăgii și scandal. Cauza scandalului este faptul, că părinții poloni au pretins ca copiii lor să primească comuniunea (împărtășenia) în limba polonă. În considerare că autoritatea bisericească a respins cererea părinților, s'a produs un mare șomot: polonii s'au ridicat în bănci și au început să intoneze cântece naționale polone. Poliția a intervenit și a somat demonstrații să părăsească biserica. Oamenii însă au refuzat. Atunci s'a încins o strașnică încăierare. Unii cântau și strigau, femeile se văteau, copiii plângeau. După câteva timp publicul a fost scos cu forța afară din biserică, ale cărei podele au rămas pline de pături, bastoane, cărți de rugăciune și bucăți de haine sfășiate.

Schimb de profesori. Cuvântul acesta, care se părea odată curios, a devenit astăzi destul de comun în Germania și în America. Profesori distinși americani în prelegeri la școlile înalte din Germania și Austria. La rândul lor școlile superioare din aceste țări trimit savanți reputați la catedrele din America. — În Budapesta a sosit de curând un profesor universitar englez, S. W. G. Adams, dela Oxford, pentru a ținea la universitatea din capitala ungară șase prelegeri despre: efectul celor mai nouă schimbări în constituția engleză, asupra parlamentului și a guvernului. — În același timp se vestește, că profesorul universitar d'n Budapesta Dr. Kövesligethy a deschis acum la universitatea din Roma un curs de o lună despre teoria cutremurilor de pământ, pentru care, se înțelege, Italia are un deosebit interes.

Candidat de deputat. Academicianul și scriitorul francez Jean Richepin a declarat, că își pune candidatura pentru a fi ales deputat în cameră, și anume cu programă politică democrată.

Filantropie. Renumita artistă Leonora Duse a făcut o fundațiune de 10.000 lire și o vilă din Roma, cu scop, ca să se înființeze o casă pentru actorii săraci. Marea tragediană, care cunoaște din experiență proprie multe mizerii ale trupelor ambulante, se ocupă cu planul, să întemeieze pretutindeni în orașe mai însemnate italiene câte o casă de adăpost pentru teatraliștii bătuți de soarte.

Arest militar în Pojon. Erarul a cumpărat palatul Gheorghievici din Pojon, cu un preț de 300 de mii coroane. Pe locul clădirii se plănuiește ridicarea unui arest militar. Consiliul comunal însă s'a pronunțat împotriva ridicării arestului amintit, declarând, că va face tot posibilul pentru a împede realizarea planului erarial.

Caz de moarte. În 9 Martie n. e. a adormit în Domnul în Aciliu învățătorul Traian V. Oprea în etate de 25 de ani. A fost înmormântat în 11 Martie n. e. în cimitirul gr.-ort. d'n comuna Aciliu. Odihnească în pace!

Foaie de zi. Ziarul „Bürger Zeitung“ din loc anunță, că cu începere din 1 Aprilie n. e. va apărea ca foaie de zi, sub titlul „Sieb. D. Tagespost.“

Semnele vremii. Șase domni din Sibiu caută de urgență pe cineva, care să-i instrueze în mod practic în limba și conversația — rusă. Anunțul lor a apărut în ziarul „S. D. Tageblatt“ din loc, numărul de Mercuri.

De vânzare se află o colecție completă a vechii „Tribuna“ din Sibiu pe anul 1894, iar din anul 1893 dela Nr. 68 până la 271. Se vând cu un preț ieftin, legate în scoarță. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la administrația acestei foi.

Călugări contrabandiști. Legile elvețiene, cum se știe, interzic orice joc de loterie sau de vânzare de lozuri. Direcția poștelor din Zürich a aflat, că din mănăstirea franciscanilor dela Zug se expediază în plicuri închise numeroase lozuri, toate trimise din străinătate, cu deosebire din Italia.

I-a rupt nasul. Un flăcău dintr'un sat lângă Becicherecul mare făcea curte, pe moarte și viață, soției cărciumarului Bührler. Bărbatul nevastei și-a pus de gând să și răzbuie. În înțelegere cu un prieten au gândit într'o seară, spre a surprinde pe neobositul Don Juan, care tocmai ieșea din cărciumă. L-au înhățat, l-au izbit de pământ, ear cărciumarul în focul luptei i-a mai rupt și nasul cu dinții. Tribunalul din Becicherec a condamnat pe Bührler și pe prietenul său la 8 luni de temniță. Tebla dela Seghedin a aprobat sentința.

Radiotelefonie. Inventatorul Marconi în timpul din urmă a făcut experimentări radiotelefonice pe vasele flotei italiene din Marea mediterană. Convorbirile se fac dela corabie la corabie în largul mării până la o distanță de 70 de kilometri. Marconi crede, că a deslegat problema radiotelefoniei pentru distanțe mari.

Pe jos cale de 13.000 kilometri. În 14 Martie a sosit la Paris o știre d'n Vladivostoc, care spunea că un om tiner, membru al unei reuniuni sportive, a întreprins o călătorie pe jos dela Vladivostoc la Paris. Calea acesta lungă are să o facă într'un an, ear cheltuielile de drum le va câștiga cu ajutorul unei violine dând concerte.

Ordin revocat. Comisarul regal din Croația, Cuvaj, sub înăurirea atentatului comis de Jukić, dase ordinul să nu se mai primească tineri din Bosnia la școlile croate. Guvernul țării a revocat ordinul. Astfel tinerii bosniaci vor putea earăși cerceta neîmpiedecați școlile din Croația.

Nenorocire pe Dunăre. În apropierea portului dela Turnu Severin s'a întâmplat o mare nenorocire. O luntre în care sebeau 15 lucrători, s'a răsturnat în mijlocul valurilor. Lucrătorii au căzut în apă și s'au înecat toți 15.

Împotriva carierei teatrale. Trupa teatrului din Hamburg-Altona a înaintat de curând o propunere către societatea dramatică germană. Actorii din Hamburg cer ca societatea să publice un concurs de 3 mii de mărci pentru un roman, în care să se zugrăvească în colori adevărate situația nenorocită și plină de neajunsuri a actorilor germani de astăzi, și în felul acesta să împedă de aici înainte tinerimea, de a mai păși pe cariera teatrală. Romanul ar fi să apară în editura societății și să se vândă cu prețul cel mai ieftin.

Muzică la dentist. Operația scoaterii de măsele nu mai este împreună cu nici un fel de groază, de când un inventios chirurg parisian a venit la ideea să întrebuinteze muzica și cu prilejul extracțiilor de dinți. În antecamera atelierului său se află următoarea tarifă: „Extracție de dinți obișnuită 250 franci, extracție fără dureri 4 franci; extracție cu muzică 16 franci“. Pacientul poate să și aleagă însuși cântecele favorite, es dorește să asculte în timpul operației.

La fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași, al Reuniunii sodalilor români sibiieni, au mai dăruit: Ioan Gh. sa, paroh (Răchita), 50 bani; Constantin Popovici, paroh (Slimnic), Iosif Marcu jun. pardositor, Ema Marcu, Sivi Marcu și Victor Boiu, câte 20 bani, și George Borzea, paroh (Coveș), 1 cor.; ear la Legatul T. L. Albini, pentru ajutorarea copiilor din Cut aplicați la meserii, al acestui fond, au dăruit: Stefan Holt, croitor, încheiând contract cu uenicul Gligor Gaja din Sălciva de sus, 40 bani; Grigorie Ardeleanu (Temeș Murány) și Ioan Coman, capelan (Sitabuz) câte 20 bani; Emil Gheșaj, paroh (Patoș), 50 bani; Ioan Hațieganu, prot. (Cojocna) 45 bani și Vic. Tordășianu, president, 10 bani.

Dela Reuniunea agricolă sibiană.

(Impărțirea sămânțelor.)

Luând în socotintă cele 97 cereri întrate, subscrisul comitet a împărțit în total 107½ chgr. sămânță de trifoiu, 49½ chgr. sămânță de luternă, 42 chgr. sămânță de napi de nutref și 8 chgr. sămânță de iarbă, în preț de 400 cor., precum urmează:

A. Sămânță de trifoiu. Nic. Todoran, propr.; Pianul de jos, Nicolae Cărpeneșan, paroh, Răhău, Ioan Petrișor, paroh, Alțina, Popovici Mondoc, învățător, Sebeșul-superior și George Coman Ursu, econom, Bradu. *La fiecare câte 3 chgr.* Ioan Bătuca, notar, Galeș, Ioan Ceteanu, învățător, Vurpăr, Nicolae Hința, paroh, Sebeș. *La fiecare câte 2½ chgr.* Ilie Iosof, paroh, Nicolae Răchitar, capelan, Comuna bisericească, toți din Galeș, Ioan Marin, paroh, Răusadului, George Modran, paroh, Poplaca, Traian Petrișor, paroh, Gușterița, Gavriil Crișanu, cassar, Insoțirea „Raiffeisen“, Cristian, Șerban Cioran și Aleman Dancăș, magistru postal, ambii d'n Rășinari. *La fiecare câte 2 chgr.* Vasile Dobre, paroh, Căpâlna, Comuna politică Galeș, Nic. Vlad, par., Șelimbăr, Ioan Iiv, notar, Orlat, Victor Slăvescu, paroh, Mohu, Alexandu Bărsanu, învățător, Rusciori, Insoțirea „Raiffeisen“ din Gușterița, Dum. Orăștianu, Ioan Preda, învățător și Vasile Moșoiu, notar, toți din Apoldul inf., Oprea Olariu, învățător, Poplaca, Aurel Barbu, inv., Tălmăcel, Comuna bisericească Tilișca, Ioan Predovici, paroh, Amnaș, Ioan Stoia, inv., Orlat, Ioan Mateiu, paroh, Sebeșul superior, Comuna bisericească și Valeriu Boneș, paroh, ambii din Fofeldea, Ioan Holerga, paroh, Chirpăr, Peiru Cucuian, paroh, Loman, Toma Dragomir, paroh, Comuna bisericească, ambii din Porcești, Demetriu Săvoiu, propriet., Sadu, Toma Modran, paroh, Nic. Modran, inv., ambii din Bungard, George Stoica, Iosif Stoica, învățător, Adam Roman, comercant, toți din Sebeșul infer., Ioan Bena, par., Pianul inf., Simion Flores, inv., Răhău, Ignatie Filip, paroh, Receu, Nicolae Săcărea, inv., Tălmăcel. *La fiecare câte 1½ chgr.* Romul Pop, par., Gârbove, Petru Iuga jun., Petru Iuga sen. și Ioan Bunea, parohi în Tilișca, Ioan Vinereanu, inv., Ruși, Adam Micu, notar și Ioan Micu, econ., din Sebeșul-inf., Vas. Maxim, par., Avrig, Comuna bisericească Bărgărd, „Izvorul“, institut de credit, Sebeșul-inf., Teodor Stoia, inv., Veștem, Comuna bisericească și Coman Baca, ambii din Poplaca, Ioan Roman, par., Tălmăcel și Alexandu V. Bosdoc, propriet., Veștem. *La fiecare câte 1 chgr.* Membriilor Reuniunii cu locuința în Aciliu 5 chgr. la dispoziția Insoțirii „Raiffeisen“ de acolo.

B. Sămânță de luternă Nicolae Cimpoca, econ., Sadu, Vas. Suci, par., Topârcea, Ioan Opreș, inv., Șura-mare, Pompil Acelescu, par., Dobârca, Maximilian Grecu, notar, Răhău, Valeriu Florian, protopop, Racovița și Ioan Florian, notar, Laz. *La fiecare câte 2 chgr.* Vasile Dobre, paroh, Căpâlna, Nic Gavrea, par., Bendorf, Const. Popovici, paroh, Slimnic, Comuna bisericească și Cost. Moldovan, paroh, ambii din Cristian, George Sămplăceanu, paroh, Cornățel, Nic. Joandrea, econ., Sibiu. Ioan Șerbu, paroh, Poiana, Dionisie Dănilă, comercant, Racovița, Vasile Maxim, paroh, Ioan Căndea, preot., Avrig, Ioan N. Floca, par. N. I. Fulea, propr., Comuna politică, toți din Răhău. *La fiecare câte 1½ chgr.* Nic. Vlad, paroh, Șelimbăr, R. Z. Pop, par. Gârbova, Insoțirea „Raiffeisen“, Gavril Crișanu, cassar, ambii din Cristian, Ilie Mateș, învățător, Glimboaca, Comuna bisericească și Insoț. „Raiffeisen“, ambele din Șura-mare, Ioan Micu, propr. și Adam Micu, notar, Sebeșul inf., Ioan Bunea, preot., Tilișca,

Comuna bisericească Avrig, Ioan Bena, paroh, Pianul de jos, Teodor Stoia, învățător, Alex. V. Bosdoc, propr., ambi din Veștem. *La fiecare câte 1 chgr.*

C. Sămânță de napi de nutref. Ioan Alexandru, paroh, Ilimbav, Vasile Stancu, econom, Șura-mare. *La ambi câte 2 chgr.* Valeriu Popovici, par., Sibiel, Nic. Fărcaș, inv., Apoldul inf., Aron Mihuleț, paroh, Saramică. *La fiecare câte 1½ chgr.* Nic. Vlad, par., Șelimbăr, Victor Slăvescu, par., Mohu, Nic. Cărpeneșan, par., Răhău, Traian Petrișor, par., Gușterița, Const. Moldovan, par., Cristian, Insoț. „Raiffeisen“ și George Sămplăcean, par., ambi din Cornățel, Nic. Joandrea, econ., Sibiu, Ioan Șerbu, par. Poiana, Oprea Olariu, inv., Poplaca, Ioan Petrișor, par., Alțina, Ioan Vinereanu, inv., Ruși, Dem. Săvoiu, propriet., Sadu, N. I. Fulea, propr., Răhău și Ioan Roman, par., Tălmăcel, *La fiecare câte 1 chgr.* Ioan Popescu, primar, Sibiel, R. Z. Pop, par. Gârbova, V. Moșoiu, not., Dem. Orăștian și Ioan Preda, inv., Apoldul mic, Aur. Barbu, inv., Tălmăcel, Ioan Bunea, Petru Iuga sen., Petru Iuga jun., preoți, Tilișca, Ilie Mateș, inv., Glimboaca, Insoț. „Raiffeisen“, Com. bisericească și Ioan Opreș, inv., Șura mare, Adam Micu, not., Ioan Micu, econ., Sebeșul inf., Dion. Dănilă, comerc., Racovița, Petru Cucuian, preot. Loma, Toma Dragomir, par., Porcești, Sim. Floca, inv., I. N. Floca, propr., Răhău, Ioan Bena, par., Pianul inf., Teodor Stoia, inv. și Alex. V. Bosdoc, propr., Veștem. *La fiecare câte ½ chgr.* Pentru membrii din Aciliu 5 chgr. ce să împart prin Insoțirea „Raiffeisen“ de acolo.

D. Sămânță de iarbă: custosului Andreiu, Teodor, grădinar în Sibiu, 5 chgr. sămânță de iarbă italiană și 3 chgr. sămânță de iarbă „Kammgrass“ primarului Ioan Popescu din Sibiel.

Sămânțele, împachetate și purtând numele membrilor împărțâși, se pot lua în primire, pe lângă o simplă adeverință de primire, dela Hala de vânzare a „Reuniunii economice săsești“ (Strada Sporer, 2).

Membrii împărțâși sunt rugați a se para, după puțină, la sămănat sămănta primită de eventuala sămăntă cumpărată din altă parte și în fine a ne face la timpul său raport detaliat despre modul de purcedere la cultura acestor plante și despre rezultatul recoltei.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“, ținută la 17 Martie n. 1914

Presedinte: Lucuțu Vic. Tordășianu
secretar.

Cărți și reviste.

Vatra școlară, revistă pedagogică, redactată de Dr. V. Stan și Dr. Roșca, nr. 3 din Martie 1914 cuprinde: Ioan Gottlieb Fichte, de Dr. P. Roșca. Pedagogia Incederii și a încurajării, de V. Stan. Ghioceul, lecție practică, după R. Seyfert. Școala activă, de A. Sica. Școala activă și lucrul manual, de Dr. P. Roșca. Învățătorii cu 2 suflete. Informațiuni. Bibliografie.

Teatru.

(x) **Sfârșitul Sodomei,** tragedie în 5 acte de Hermann Sudermann, reprezentată aseară, face parte din creațiunile cele mai apreciate ale autorului berlinez.

Firește că și drama aceasta, jucată aproape în fiecare stagiune, pierde mult din puterea atractivă, ca în general toate dramele cu subiecte sociale dintr'o anumită epocă.

Sudermann, în Sfârșitul Sodomei, pune pe scenă un pictor din familie foarte săracă, talentat, răsfățat, frumos, dar mare boem, ca mulți dintre colegii săi artiști și literați.

Ca să câștige cu tablourile sale, între care cel mai de frunte este „Sfârșitul Sodomei“, pictorul se încurează în lăturile unei Messaline. Se afundă zi de zi tot mai adânc în murdărie. Dela o vreme ar ieși d'acolo și s'ar întoarce la viața curată, — dar e zădărnice: omul apucat pe povârnișul traiului neregulat nu se oprește decât pe fund de prăpastie, unde rămâne apoi cu oasele sfărâmate. Soartea Sodomei e scrisă să fie distrugerea, și abia pe ruinile ei vă răsări odată sămănta unei vieți mai bune și mai cuminte.

Eroul piesei, dl O'den, desi în luptă cu unele reminiscențe lasate de înaintașii săi Sonnenthal și Viebach, a avut totuși momente de vigoare, a fost viu aplaudat și distins, ca beneficiant, cu multe flori și daruri.

Dintre colegii săi merită o bună notă domnii Thiele și Baumgart, asemenea și damele Norden, Bauer și Holub.

Sambăta în 21 Martie: **Țăranul voios,** operetă de Fall.

Duminecă în 22 Martie: d. a. la 3 ore **O zi în Paradis;** seară, la 7 și jum. **Eckhart necredinciosul,** farsă nouă în 3 acte.

Nr. 119/1914.

(429) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din comuna **Mesentea** se deschide concurs cu termen de **15 zile** dela această primă publicare.

Salarul: 400 cor. dela comuna bisericăscă, 200 cor. dela P. V. Consistor, iar restul, conform art. de lege XVI din 1913, din subvenția dela stat — votată.

Cuartir și grădină în natură.

Alesul învățător va fi dator a instrua copiii în cântările bisericesti și a-i conduce în Dumineci și sărbători la biserică.

Cererile de concurs se vor trimite la subsemnatul oficiu, în termenul susindicat, recomandându-se concurenților a se prezenta în comună, spre a se face cunoscuți cu poporul.

Alba-Iulia, 28 Februarie 1914.

Oficiul protopresbiterial român ortodox al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Z. 452/1914. IV.

(428) 1-1

Publicațiune de angajament.

La poliția orașenească din Sassebeș e un post de **detectiv** de ocupat, pe lângă un salariu anual de 1400 cor. și 480 cor. bani de cuartir.

Oferenții trebuie se înainteze rugărilor cu documentele de serviciu până acum, precum și atestată medical (prin un medic oficios) cel mult până în 10 Aprilie a. c. la subscrisul magistrat.

Szászsebes, 17 Martie 1914.

Magistratul orașenească.

Concurs.

La ordinul Prea Venerabilului Consistoriu Arhidiecezan d'to 20 Febr. Nr. 1979/1914 școl. pentru întregirea postului al II-lea de învățător, împreună cu cantoratul la școala confesională gr. or. română din **Marcoș** devenit vacant prin moartea regretatului inv. Victor Badiu, prin aceasta se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român” pre lângă următoarele emolumente și condițiuni:

1. Salar fundamental dela casa bisericii 205 cor. solvibile în rate lunare. Restul se va căpăta dela stat cum a beneficiat și fostul învățător.

2. Până se va putea edifica un cvartir corespunzător, comuna bis. fi va furniza cvartir, eventual i se va solvi rețut de cuartir.

3. Rețut de grădiniță sau în natură sau în bani 20 cor.

4. Lemne din pădurea foștilor jobagi în valoare de 20 cor.

5. Dela concurenți, pe lângă calificațiunea legală, se mai cere a îndeplini funcțiunea de cantor în rândul săptămânii sale și a înființa cor bisericesc cu elevii școlari, ca să poată executa răspunsurile liturgice. Ca remunerațiune pentru aceasta va fi venitul cantoral valorat la minimum 40 coroane.

6. Concurenții sunt datori a conduce și școala de repetiție și a propune și economia practică în grădina școlară a comunei politice pe lângă o remunerațiune din partea acesteia de 52 coroane anual.

7. Concurenții să se prezinte în vreo Duminecă înainte de alege în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

8. Concurenții, cari pot satisface condițiunilor amintite au a-și înainta cererile concursuale înzestrate cu documentele necesare în termenul deschis oficiului protopresbiterial al tractului Treiscaunelor. (427) 1-3

Marcoș, în 2 Martie 1914.

Comitetul parohial greco-or. român ca scaun școlar din Marcoș în conțelegere cu oficiul protopresbiterial al tract. Treiscaunelor.

Georgiu Dogariu
paroh, preș. com. par.

Ioan Șerban
notar al com. par.

Un apetit bun

este și va fi lucrul de căpetenie. Cine însă nu are gust de mâncare, să-și iee refugiul la Emulsiunea Scott, care de decenii este un mijloc de deschidere a poștei de mâncare. Față de oleul comun de pește este Emulsiunea Scott așa de gustoasă și ușor de consumat, că nu ai nici o osteneală să iai, acest întăritor probat. Emulsiunea Scott începe să întărească corpul și provoacă necesitatea de nutrire, că îndatinata mâncare să ia iarși cu poftă bună și reînnoțiți-se puterile ai iarși voie bună și dragoste de viață.

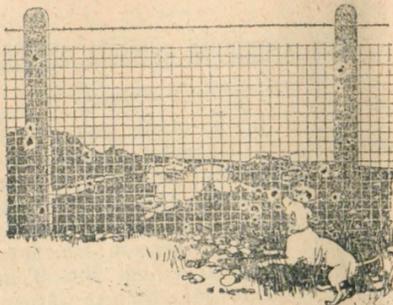
Atât copiilor, cât și celor mari Emulsiunea Scott compusă din cele mai curate și mai vindecătoare stofe este în tot timpul, atât vara, cât și iarna, un mijloc neîntrecut până în prezent de întărire. l) (417) 48-

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți 50 fil în marce postale la Scott et Bowne Viena VII. cu provocare la acest ziar, și veți primi o sticlă de probă.

Garduri colosal de ieftine.

Invențiune sensațională.

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțiunea nătre-**Impletituri-Hungaria**. Se face năcută a patent. mă suflată de z.nc.

Prețul per metru quadrat 32 bani și mai mult. A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker, Fabrică de grății, impletituri și gard, de sârmă.
Budapest VIII Üllői-ut 48/92.

Serviciu ieftin, prompt și conștientios. Catalog ilustrat gratuit și franco. (387) 6-20

Să pot procura altoaie pentru pomi roditoare de calitate ireproșabilă pomi roditori și pentru promenăzi

VITA DE VIE cu rădăcina și altoaie. Preț curent trimite gratuit.

FISCHER és Tsai
Școala de grădinarie și stabiliment de viticultură.
Proprietari: AMBROSI M. junior și succesorii lui Fischer.
(1255)2-12

Aspirin.

Tabletele de Aspirin

sunt la dureri de cap, masele, reumatism, influență, etc. ca alinațoare de dureri recunoscute. Ca să primiți tabletele veritabile de Aspirin, cereți apriat, tablete de Aspirin „Bayer”. Aceste sunt în pachetare originală în tuburi de 10 tablete à 5 gr. și costă cor. 1-20.

Pe fiecare tabletă s' vede cuvântul Aspirin.

(2) (307) 7-20

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimăți evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

AVIZ!

Subscrisul aduc la cunoștința Onor. public, că am deschis în **Sibiu, Str. Gării (Bahugassz) Nr. 5**

Cârciumă, Hală de bere, Restaurant.

În acest local se vor găsi în tot timpul beuturi bune și curate, precum și mâncări calde și reci bine pregătite și gustoase.

Se fac abonamente pentru Onoratul public d'n Sibiu cu cele mai moderate prețuri. Rog facercați și Vă veți convinge.

Cu toată stima: **Maxim Macarie**,
Motelier.

(428) 3-12

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioși, pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușură în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o lura, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (416) 35 52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă de că: clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru prărijirea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuranturi ilustrate gratis.

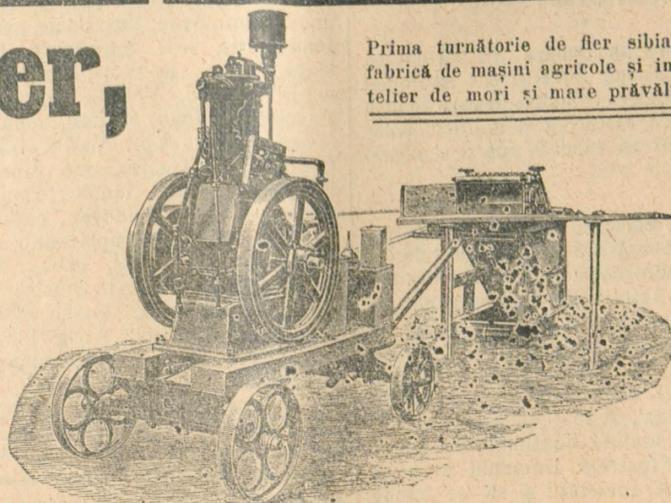
Requisite de scris se pot procura dela

Librăria arhidiecezană

Sam. Wagner,**Atențiune!**

Doritorii de-și procura mori, cilindre pentru asortat făină, pietrii de mori de orice calitate, tot soiul de mașini și unelte agricole, mașini de lăcă, piua pentru abale (postav), tot soiul de motoare dela cel mai mic și până la cel mai mare, cu un cuvânt tot soiul de mașini, precum și Traverse, Cement, Tresie, Chei pentru ziduri, toate fierăriile trebuincioase la clădiri (edificări).

În bogata și bine asortata sa prăvălie de fier se găsesc toate sculele pentru meseriași, fierari,

Prima turnătorie de fier sibiană, mare fabrică de mașini agricole și industriale, atelier de mori și mare prăvălie de fier

Sibiu-Nagyszeben,

Târgul fanului
= Nr. 1 =

tâmplari, dulgheri etc., cu prețurile cele mai moderate și condițiuni foarte avantajoase.

Cine are lipsă de ceva din aceste specificate obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, atât despre calitatea acelu obiect, cât și despre prețuri și condițiuni.

Acesta e cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și în comparație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți sau scrieți în persoană la sus numita firmă. (410) 3-52

Cataloge se trimit gratis și franco.